

Rozdział I. Początki sejmu (<i>Juliusz Bardach</i>)	5
1. „Naród polityczny” a rodzaje zgromadzeń stanowych w Polsce XV wieku	5
2. Problem narodzin sejmu w historiografii	10
3. Sejm walny. Jego pojawienie się i skład	13
4. Sejmy elekcyjne	18
5. Sejmy obozowe i konfederacje	23
6. Sejmiki ziemskie	28
7. Przywileje nieszwabskie — szlachecka karta wolności	32
8. Sejmy prowincjonalne	35
9. Zgoda na opodatkowanie	37
10. Przemiany zgromadzeń stanowych: szlachta — duchowieństwo — miasta	39
11. Monarchia a zgromadzenia szlacheckie w drugiej połowie XV wieku	42
12. Ukształtowanie się reprezentacji: posłowie ziemscy	47
13. Konstytucja <i>Nihil Novi</i> i jej miejsce w dziejach sejmu	55
14. Cechy sejmu walnego na przełomie XV i XVI wieku	58
Rozdział II. Sejm w latach 1506 - 1540 (<i>Wacław Uruszczak</i>)	63
1. Uwagi wstępne	63
2. Przygotowanie sejmu	64
3. Uczestnicy sejmu	74
4. Obrady sejmowe	82
5. Działalność sejmu	97
Rozdział III. Sejm w latach 1540 - 1586 (<i>Anna Sucheni-Grabowska</i>)	114
1. Wprowadzenie	114
2. Zwoływanie sejmu	124
Polityka królewska	124
Spory o coroczne sejmy	126
3. Sejmiki i ich związki z sejmem	128

Liczebność i rozmieszczenie terytorialne	128
Rodzaje i ogólne cechy sejmików. Ich uczestnicy	133
Sejmiki przedsejmowe	137
Mandat poselski — czyli „poruczenie”	144
4. Kompetencje i rola sejmu w państwie	149
Definicje. Stare i nowe prawa	149
Zarządzenia	152
Próby kontroli rządu	153
Podatki, wojna i pokój, polityka zagraniczna, lenna	155
Królewski sąd sejmowy	159
5. Uczestnicy sejmu	166
Król	166
Senat — czyli rada królewska	170
Izba poselska	172
6. Obrady sejmowe	179
Uwagi ogólne	179
Funkcjonowanie izby poselskiej	186
Podejmowanie uchwał sejmowych	192
7. Sejmy konwokacyjne i elekcyjne	200
Wokół elekcji: ustawodawstwo, interpretacje i projekty	200
Konwokacje	204
Elekcje	209
Rozdział IV. Sejm w latach 1587 - 1696 (Władysław Czapliński)	217
1. Sejmiki. Uwagi ogólne	217
2. Zwolywanie sejmików	221
3. Skład sejmików. Marszałek sejmikowy	223
4. Obrady i uchwały sejmikowe	227
5. Czynniki wpływające na uchwały sejmików	233
6. Rodzaje sejmików	236
7. Sejm — miejsce i czas obrad	238
8. Posłowie	241
9. Wstępne uroczystości sejmowe. Wybór marszałka	247
10. Marszałek sejmowy i jego kompetencje	251
11. Rugi i sprawa wakansów	256
12. Początek obrad sejmu — powitanie, propozycja od tronu, wota senatorskie	258
13. Ogólna charakterystyka obrad izby poselskiej	262
14. Formy obrad izby poselskiej	267
15. Zasada jednomyślności. Stosunek do niej szlachty. Próby reform	274
16. Król w sejmie	283
17. Senat	288
18. Formowanie ustaw i konkluzja sejmowa	291
19. Sejm w oczach ówczesnych obserwatorów	295

Rozdział V. Sejm w czasach saskich (<i>Jerzy Michalski</i>)	300
1. Uwagi wstępne	300
2. Skład sejmu, miejsce i czas obrad	300
3. Instrukcje sejmikowe	308
4. Wybór marszałka i jego rola	311
5. Rugi sejmowe	316
6. Obrady w połączonych izbach	319
7. Obrady po rozłączeniu się izb	324
8. Konwokacje i sejmy pod wężem konfederacji	331
9. Pozaustawodawcze funkcje sejmu	334
10. Główne czynniki kryzysu sejmowania	338
11. Dążenia do przewyciężenia kryzysu	343

Rozdział VI. Sejm w czasach panowania Stanisława Augusta (<i>Jerzy Michalski</i>)	350
1. Uwagi wstępne	350
2. Sejmy w latach 1764-1766	350
3. Dwa sejmy delegacyjne w latach 1767-1768 i 1773-1775	359
4. Sejmy w latach 1776-1786	373
5. Sejm Czteroletni	381
6. Sejm grodzieński w roku 1793	415
Wskazówki bibliograficzne	420
Indeks osób	429
Indeks nazw geograficznych i etnograficznych	443
Spis ilustracji	447